

Nr 223.

Av herr **Pettersson, Anton, m. fl.**, om inrättande av en stipendiefond för arbetslös ungdom.

Den allvarligaste sidan av arbetslöshetsfrågan är onekligen ungdomsarbetslösheten. Den unge, som efter det han lämnat skolan förgäves söker en anställning och som av omständigheterna tvingas att gå sysslolös år efter år, löper risken att så småningom bli oduglig för ordnat arbete. Han får ingenting lära av praktiskt arbete, hans anlag och möjligheter bli aldrig utvecklade och till sist blir han håglös, slö och likgiltig. Den, som följer med förhållandena på detta område av arbetslöshetsproblemet, kan vitsorda förekomsten av de skadeverkningsar, varom här gjorts några korta antydningar. Dessvärre är det nog också så att ungdomsarbetslösheten är mycket stor och att för närvarande betydande skaror speciellt av manlig ungdom gå utan sysselsättning. Att detta icke blott är ett stundens bekymmer utan kan komma att medföra avsevärda olägenheter för framtiden ligger i öppen dag.

Man torde kunna säga att det är ett samhällsintresse av utomordentlig vikt att ungdomen räddas undan de skadeverkningsar, som en längre tids arbetslöshet kan innebära. Det viktigaste härvidlag är att de icke skola få gå sysslolösa utan att de på något sätt bliva omhändertagna och fostrade till praktiskt arbete. Reservarbete eller kontantunderstöd torde icke vara de rätta medlen, då det gäller att sörja för de unga arbetslösa. De behöva en samhällelig omvårdnad och omsorg av helt annat slag. Ett utomordentligt uppslag har härvidlag ungdomsarbetslägren visat sig vara. Glädjande nog har denna lägeridé också blivit synnerligen populär bland de unga, som fått vara med om någon tids vistelse i en dylik lägerskola. Men långtifrån alla kunna bli delaktiga av denna hjälp. Andra åtgärder måste därför tillgripas.

En utväg vore kanske att intressera hantverksmästare och jordbrukare m. fl. för att taga hand om arbetslösa ynglingar så att de finge komma ut i praktiskt arbete och lära sig någonting. Man kan naturligtvis inte begära att nämnda yrkesutövare skola göra detta med personliga uppostringar. Skola de taga hand om en arbetslös yngling och bibringa honom färdigheter av ett eller annat slag samt dessutom ge honom kost och logi, måste de självfallet ha något slag av ersättning härför. Vi tro emellertid att man för en ganska ringa kostnad från det allmännas sida skulle kunna få en dylik form av yrkesutbildning förverkligad. Nu kan det givetvis gentemot detta resonemang göras den invändningen att detta skulle bliva en väg för jordbrukare och hantverkare att skaffa sig billig arbetskraft. Det torde emellertid icke vara någon svårighet att genom tydliga bestämmelser skapa en betryggande garanti mot missbruk. Endast den som förbunde sig att taga hand om en arbetslös utöver den ordinarie

personal, han brukar ha, skulle få komma ifråga. Att denna sak lätt låter sig ordnas är ju alldeles uppenbart.

Den stora vinsten med denna anordning vore den att arbetshågen bevarades och eggades hos den unge liksom förmågan tränades och det praktiska kunskapsförrådet förrikades. I stället för att sjunka ned i slöhet och likgiltighet och lätt bli ett offer för all den immoralitet som kan följa av att fåfäng gå, finge ynglingen komma ut i friskt och härdande arbete. Då det gäller att tillvarataga det dyrbara material, som landet äger i sin ungdom, få inga möjligheter försittas, och vi tro att den väg, vi här skisserat, är framkomlig och skulle kunna ge goda resultat. Med säkerhet finns det i vårt land tusentals präktiga och på allt sätt gedigna yrkesutövare, som med glädje skulle taga hand om arbetslösa ynglingar och fostra dem till arbetsamma, kunniga och pålitliga män.

Det borde prövas huruvida icke uppslaget innebär en beaktansvärd tanke. Vi föreslå därför att 500,000 kr. av de till kontantunderstöd avsedda medlen reserveras för stipendier åt sådana arbetslösa ynglingar, som anmäla sig villiga att komma i lära hos någon av arbetslöshetskommitté godkänd jordbrukare, trädgårdsmästare, hantverkare eller fiskare. Dessa stipendier borde utgå med 500 kr. per yngling och år så att hälften överlämnades till hans husbonde och hälften utbetalades till den unge i form av flitpengar i den mån som hans husbonde kunde tillstyrka detta. Husbonden skulle å sin sida förplikta sig att omhändertaga ynglingen under ett års tid, att behandla honom väl och att på bästa sätt sörja för hans utbildning. Utvalet av lämpliga husbönder borde verkställas av respektive arbetslöshetskommittéer i samråd med församlingens kyrkoherde.

På grund av vad vi här anfört vilja vi härmed hemställa,

att riksdagen måtte av kontantunderstödsmedlen avskilja 500,000 kr. till en stipendiefond för arbetslös ungdom i det syfte motionen angivit.

Stockholm den 23 januari 1934.

Anton Pettersson.

Erik von Heland.

*Joh. Johansson,
Friggeråker.*